

ЯВОРОВ И ЛИЛИЕВ
(Мемоарни и поетологически наблюдения)

Когато Николай Лилиев е тръгвал на училище в Стара Загора, Яворов вече е бил известен със стиховете си от страниците на списанията. Името му се е нареждало до тези на Пенчо Славейков и Кирил Христов.

Двамата се запознали много по-късно, през есента на 1911 година в една арменска гостилница в Париж. Провели кратък разговор, в който станало дума за антологията, издадена една година по-рано от Димитър Подвързачов и Димчо Дебелянов („Българска антология. Нашата поезия от Вазова насам“). Яворов споделил, че бил получил навреме писмо от Подвързачов, с което му искал съгласие да участва в антологията, и добавил, че в нея били включени тридесет поети след Ботев, като изразил ироничното си отношение към този факт с думите: „Къде са ги намерили толкова много! Да бяха поне от Раковски насам...“ Лилиев не могъл нищо да отговори, защото се почувствал много неудобно, че и негови стихотворения присъстват в антологията.

*

Най-ранните творби, с които Лилиев се появява в българския периодичен печат като нов поет, са три стихотворения, публикувани през 1906 г. в сп. „Демократически преглед“ и в сп. „Ново общество“, подписани с истинското му име Николай Михайлов и с адрес: Лозана, 1906. Едното от тях, озаглавено „Небето плачеше“, е със скръбно яворовско настроение.

В първите творби на Николай Михайлов, изпълнени с тъга и копнеж по утро, жадуващо за слънце и ведрина, е забележимо влиянието на зрялата поезия на Яворов. Две години по-късно, през 1908, в сп. „Съвременник“ (г. I, № 2) се появява стихотворението на Лилиев „Към природата“, което е с тъжен яворовски рефрен: „аз съм болен и самин“, в духа на известното „Лист отбрулен“. „Моят горък ден залязва“, пише младият поет, който тогава е само на 23 години. По-късно Лилиев многократно е признавал, че най-ранните си стихове е писал под силното влияние на Яворов, на неговите тъжни и мрачни настроения.

Едва десетина години по-късно той открива своя собствен път в поезията, изповядвайки откровения си копнеж по светлина и радост.